

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 19. novembra 2020 *

„Predhodno odločanje – Prosti pretok blaga – Vzpostavitev skupne ureditve trgov za lan in konopljo – Odstopanja – Varovanje javnega zdravja – Nacionalna zakonodaja, s katero sta industrijska raba konoplje in njeno trženje omejena zgolj na vlakna in semena – Kanabidiol (CBD)“

V zadevi C-663/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo cour d'appel d'Aix-en-Provence (pritožbeno sodišče v Aix-en-Provence, Francija) z odločbo z dne 23. oktobra 2018, ki je na Sodišče prispela 23. oktobra 2018, v kazenskem postopku proti

B S,

C A,

ob udeležbi

Ministère public,

Conseil national de la Ordre des pharmaciens,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik senata, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (poročevalec), sodniki, in K. Jürimäe, sodnica,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodna tajnica: V. Giacobbo, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 23. oktobra 2019,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za BS X. Pizarro in I. Metton, avocats,
- za C A E. van Keymeulen, M. De Vallois, A. Vey in L.-M. De Roux, avocats,
- za francosko vlado A.-L. Desjonquères, C. Mosser in R. Coesme, agenti,
- za grško vlado G. Kanellopoulos in A. Vasilopoulou, agenta,

* Jezik postopka: francoščina.

– za Evropsko komisijo A. Lewis, M. Huttunen in M. Kaduczak, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. maja 2020

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 34 in 36 PDEU, Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o pravilih za neposredna plačila kmetom na podlagi shem podpore v okviru skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 637/2008 in Uredbe Sveta (ES) št. 73/2009 (UL 2013, L 347, str. 608) in Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL 2013, L 347, str. 671).
- 2 Predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka, ki je bil v Franciji uveden proti B S in C A zaradi trženja in distribucije elektronske cigarete s konopljinim oljem.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

HS in pojasnjevalne opombe k HS

– HS

- 3 Svet za carinsko sodelovanje, ki je postal Svetovna carinska organizacija (SCO), je bil ustanovljen s Konvencijo o ustanovitvi Sveta za carinsko sodelovanje, sklenjeno 15. decembra 1950 v Bruslju. SCO je pripravila harmonizirani sistem poimenovanj in šifrskih oznak blaga (v nadaljevanju: HS), ki je bil vzpostavljen z Mednarodno konvencijo o harmoniziranem sistemu poimenovanj in šifrskih oznak blaga, sklenjeno v Bruslju 14. junija 1983, ki je bila skupaj s Protokolom o spremembah z dne 24. junija 1986 v imenu Evropske gospodarske skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 87/369/EGS z dne 7. aprila 1987 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 2, str. 288) (v nadaljevanju: Konvencija o HS).

- 4 V tarifni številki 2932 nomenklature HS, ki je v njenem poglavju 29, naslovljenem „Organski kemijski proizvodi“, je navedeno:

Tarifna številka	Oznaka HS	Poimenovanje blaga
[...]		[...]
29.32		Heterociklične spojine samo s heteroatomom ali heteroatomom kisika
[...]		[...]
		– drugi
	2932.95	– – tetrahidrokanabinoli (vsi izomeri)
		– – drugi

- 5 Pod številko 57.01 nomenklature HS, ki je postala številka 53.02 nomenklature HS, spada „Prava konoplja (*Cannabis sativa* L.), surova ali predelana, toda nepredena; predivo in odpadki prave konoplje (vključno z odpadki preje in razvlaknjenimi tekstilnimi surovinami)“.

– Pojasnjevalne opombe k HS

- 6 Pojasnjevalne opombe k HS pripravi SCO v skladu z določbami Konvencije o HS.
- 7 V opombi k poglavju 29 nomenklature HS je navedeno:

„Poglavje 29 načeloma zajema le izolirane kemično opredeljene organske spojine [...]. Izolirana kemično opredeljena organska spojina je snov, ki jo sestavlja ena vrsta molekul (zlasti kovalentne ali ionske), katere sestava je opredeljena z nespremenljivim razmerjem med elementi, ki jo sestavljajo, in jo je mogoče predstaviti z enim strukturnim diagramom. [...] Te spojine lahko vsebujejo nečistoče.“

- 8 V skladu z opombo k tarifni številki 5302 nomenklature HS ta tarifna številka zajema:

„1) Surovo konopljo, kakršno se dobi z izpuljenjem, odzrnjeno ali neodzrnjeno.

2) Namočeno konopljo, katere vlakna, ki so delno ločena od olesenelega dela stebela, se ga še držijo.

3) Strto konopljo, se pravi ločeno predivo iz snopov vlaken (tekstilna vlakna), ki včasih presega 2 m dolžine.

4) Predivo konoplje, česano ali drugače obdelano za predenje (vendar ne predeno), običajno v obliki svaljkov ali svitkov.

5) Predivo in vlaknjeni odpadki konoplje, ki so na splošno posledica trenja in zlasti česanja, ter odpadki konoplje preje, zbrani med predenjem ali tkanjem, in razvlaknjene surovine iz konoplje, pridobljene z razpletanjem starih vrvi, krp ipd. Ti odpadki spadajo pod to številko, ne glede na to, ali jih je mogoče uporabiti za prejo (v obliki trakov ali vrvic) ali ne; v zadnjem primeru se lahko uporabljajo na primer kot materiali za oblažjenje ali tesnenje ali za izdelavo papirja.“

Enotna konvencija

- 9 Enotna konvencija o mamilih iz leta 1961, kakor je bila spremenjena s Protokolom iz leta 1972 o spremembi Enotne konvencije o mamilih iz leta 1961, sklenjene v New Yorku 30. marca 1961 (*Recueil des traités des Nations unies*, zv. 520, št. 7515, v nadaljevanju: Enotna konvencija), v členu 1 določa:

„1. Razen če je izrecno določeno drugače ali če kontekst zahteva drugače, se za vse določbe te konvencije uporabljajo naslednje opredelitve:

[...]

(b) izraz ‚kanabis‘ pomeni cvetonosne ali plodonosne vršičke rastline kanabis (razen semen in listov, ki nimajo vršičkov), iz katerih ni bila odstranjena smola, ne glede na njihovo uporabo.

(c) izraz ‚rastlina kanabis‘ pomeni vse rastline rodu *Cannabis*.

[...]

(j) izraz ‚prepovedane droge‘ pomeni vse snovi iz tabel I in II,

ne glede na to, ali so naravne ali sintetične.

[...]“

- 10 Seznam prepovedanih drog iz tabele I te konvencije vsebuje kanabis, smolo kanabisa ter ekstrakte in tinkture kanabisa.

Konvencija o psihotropnih snoveh

- 11 Člen 1(e) Konvencije iz leta 1971 o psihotropnih snoveh, sklenjene na Dunaju 21. februarja 1971 (*Recueil des traités des Nations unies*, zv. 1019, št. 14956, v nadaljevanju: Konvencija o psihotropnih snoveh), določa:

„Razen če je izrecno določeno drugače ali če kontekst zahteva drugače, imajo v tej konvenciji naslednji izrazi naslednji pomen:

[...]

(e) izraz ‚psihotropna snov‘ pomeni vsako snov, ne glede na to, ali je naravnega ali sintetičnega izvora, ali vsak naravni proizvod iz tabel I, II, III ali IV [te konvencije].“

Pravo Unije

Okvirni sklep 2004/757/PNZ

- 12 Člen 1 Okvirnega sklepa Sveta 2004/757/PNZ z dne 25. oktobra 2004 o opredelitvi minimalnih določb glede elementov kaznivih dejanj in kazni na področju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami (UL 2004, L 335, str. 8) določa:

„V tem okvirnem sklepu:

1. so ‚prepovedane droge‘ vse snovi, zajete v naslednjih konvencijah Združenih narodov:
 - (a) [Enotni konvenciji];
 - (b) [Konvenciji o psihotropnih snoveh]. Vključujejo tudi snovi pod nadzorom iz [Skupnega ukrepa 97/396/PNZ z dne 16. junija 1997 Sveta na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji o izmenjavi podatkov, oceni tveganja in nadzoru novih sintetičnih drog (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 1, str. 70, v nadaljevanju: Skupni ukrep)].“
- 13 V skladu s členom 2(1)(a) Okvirnega sklepa 2004/757 vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi zagotovi, da so kazniva naslednja naklepna dejanja, kadar so storjena neupravičeno: pridelava, proizvodnja, pridobivanje, priprava, ponujanje, ponujanje za prodajo, distribucija, prodaja, dostava pod kakršnimi koli pogoji, posredovanje, pošiljanje, tranzitno pošiljanje, prevoz in uvoz ali izvoz prepovedanih drog. V členu 2(2) tega okvirnega sklepa je določeno, da dejanja iz člena 2(1) ne spadajo na področje uporabe tega okvirnega sklepa, kadar jih storilci storijo izključno za namene svoje osebne porabe, kakor jo opredeljuje nacionalna zakonodaja.

Konvencija o izvajanju schengenskega sporazuma

- 14 Konvencija o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 med vladami držav Gospodarske unije Beneluks, Zvezne republike Nemčije in Francoske republike o postopni odpravi kontrol na skupnih mejah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 2, str. 9), ki je bila podpisana v Schengnu 19. junija 1990 in je začela veljati 26. marca 1995 (v nadaljevanju: Konvencija o izvajanju Schengenskega sporazuma), je del schengenskega pravnega reda, kakor je opredeljen v členu 1(2) Sklepa Sveta 1999/435/ES z dne 20. maja 1999 o opredelitvi schengenskega pravnega reda za namen določanja pravne podlage za vsako določbo ali sklep, ki sestavlja schengenski pravni red, skladno z ustreznimi določbami iz Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Pogodbe o Evropski uniji (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 1, str. 136).
- 15 Člen 71(1) te konvencije o izvajanju določa, da se pogodbenice v zvezi z neposredno in posredno prodajo kakršne koli vrste prepovedanih drog, tudi konoplje, in s posedovanjem takih proizvodov in snovi za prodajo ali izvoz v skladu z obstoječimi konvencijami Združenih narodov zavezujejo, da bodo sprejele vse potrebne ukrepe za preprečevanje in kaznovanje nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami.

Uredba št. 1307/2013

- 16 Člen 1(1)(a) Uredbe št. 1307/2013 določa:

„Ta uredba določa:

- (a) skupna pravila o plačilih, ki seodobrijo neposredno kmetom v okviru shem podpore iz Priloge I (v nadaljnjem besedilu: neposredna plačila).“

17 Člen 4(1)(d) te uredbe določa:

„V tej uredbi:

[...]

(d) ‚kmetijski proizvodi‘ pomenijo proizvode iz Priloge I k Pogodbama, z izjemo ribiških proizvodov, ter bombaž.“

18 Člen 32(6) te uredbe določa:

„Za površine, ki se uporabljajo za proizvodnjo konoplje, se šteje, da so upravičeni hektarji le, če vsebnost tetrahidrokanabinola pri uporabljenih sortah ne presega 0,2 %.“

19 Člen 35(3) Uredbe št. 1307/2013 določa:

„Da se ohrani javno zdravje, se na [Evropsko k]omisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 70 v zvezi s pravili o pogojevanju odobritve plačil z uporabo certificiranih semen nekaterih sort konoplje ter o postopku za določitev sort konoplje in preverjanje njihove vsebnosti tetrahidrokanabinola iz člena 32(6).“

Uredba št. 1308/2013

20 Člen 1(1) in (2) Uredbe št. 1308/2013 določa:

„1. S to uredbo se vzpostavlja skupna ureditev trgov za kmetijske proizvode, kar pomeni vse proizvode iz Priloge I k Pogodbama, z izjemo ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva, kot so opredeljeni v zakonodajnih aktih Unije na področju skupne ureditve trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva.

2. Kmetijski proizvodi, kot so opredeljeni v odstavku 1, se razdelijo v naslednje sektorje, kot so navedeni v ustrezni delih seznama iz Priloge I:

[...]

(h) lan in konoplja, del VIII;

[...]“.

21 V delu VIII Priloge I k navedeni uredbi so na seznamu proizvodov iz člena 1(2) iste uredbe med drugim navedeni „prava konoplja (*Cannabis sativa* L.), surova ali predelana, toda nepredena; predivo in odpadki prave konoplje (vključno z odpadki preje in razvlaknjenimi tekstilnimi surovinami)“.

22 Člen 189 Uredbe št. 1308/2013, ki vsebuje posebne določbe o uvozu konoplje, določa:

„1. Naslednji proizvodi se lahko uvozijo v [Evropsko u]nijo samo, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) surova prava konoplja, ki spada pod oznako KN 5302 10 00, ki izpolnjuje pogoje iz člena 32(6) in člena 35(3) Uredbe [št. 1307/2013];

(b) semena sort konoplje za setev, ki spadajo pod oznako KN ex 1207 99 20, ki jih spremlja dokazilo, da vsebnost tetrahidrokanabinola zadevne sorte ne presega vrednosti, ki je določena v skladu s členom 32(6) in členom 35(3) Uredbe [št. 1307/2013];

(c) semena konoplje, ki niso namenjena setvi in spadajo pod oznako KN 1207 99 91 ter jih uvažajo le uvozniki, ki jim je dovoljenje izdala država članica, da se zagotovi, da takšna semena niso namenjena za setev.

2. Ta člen se uporablja brez poseganja v bolj omejevalna pravila, ki jih sprejmejo države članice skladno s [Pogodbo DEU] in obveznostmi iz [Sporazuma o kmetijstvu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 105)], ki je v Prilogi 1 A k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 82), ki je bil v imenu Evropske skupnosti odobren s členom 1(1), prva alineja, Sklepa Sveta z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (94/800/ES) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 80)].“

Francosko pravo

Zakonik o javnem zdravju

23 Člen L. 5132–1 code de la santé publique (zakonik o javnem zdravju) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: zakonik o javnem zdravju), določa:

„Za strupene snovi se štejejo:

[...]

2. prepovedane droge;

3. psihotropne snovi;

[...]

„Snovi“ pomenijo kemične elemente in njihove spojine kot se pojavljajo v naravnem stanju ali kot so industrijsko proizvedene, vključno z morebitnimi dodatki, potrebnimi za njihovo dajanje v promet.

[...]“.

24 Člen L. 5132-8, prvi odstavek, zakonika o javnem zdravju določa:

„Za proizvodnjo, izdelovanje, prevoz, uvoz, izvoz, posest, ponujanje, prenos, pridobitev in uporabo rastlin, snovi ali pripravkov, ki se štejejo za strupene, veljajo pogoji, določeni z odloki Conseil d'État [(državni svet, Francija)].“

25 Člen R. 5132-86(1) in (2) zakonika o javnem zdravju določa:

„I. – Prepovedani so proizvodnjo, izdelovanje, prevoz, uvoz, posest, ponujanje, prenos, pridobitev in uporaba:

1. kanabisa, njegove rastline in smole, proizvodov, ki jih vsebujejo, in proizvodov, ki so pridobljeni iz kanabisa, njegove rastline ali smole;

2. tetrahidrokanabinolov, z izjemo delta-9-tetrahidrokanabinola, njihovih estrov, etrov, soli iz zgoraj navedenih proizvodov in proizvodov, ki jih vsebujejo.

II. Odstopanja od zgoraj navedenih določb se lahko dovolijo v raziskovalne namene in za kontrolo ter za proizvodnje derivatov, ki jih dovoli generalni direktor Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé [(nacionalna agencija za varnost zdravil in zdravstvenih proizvodov)].

Gojenje, uvoz, izvoz ter industrijska in komercialna uporaba sort kanabisa, ki nimajo narkotičnih značilnosti, ali proizvodov, ki vsebujejo te sorte, se dovolijo na predlog generalnega direktorja agencije z odlokom ministrov, pristojnih za kmetijstvo, carine, industrijo in zdravje.“

Odlok z dne 22. avgusta 1990

- 26 Člen 1 arrêté du 22 août 1990 portant application de l'article R. 5132-86 du code de la santé publique pour le cannabis (odlok z dne 22. avgusta 1990 o uporabi člena R. 5132-86 zakonika o javnem zdravju za kanabis) (JORF z dne 4. oktobra 1990, str. 12041) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: odlok z dne 22. avgusta 1990), določa:

„V smislu člena R. 5181 zgoraj navedenega zakonika so dovoljeni gojenje, uvoz, izvoz ter industrijska in komercialna uporaba (vlakna in semena) sort *Cannabis sativa L.*, ki izpolnjujejo ta merila:

- vsebnost delta-9-tetrahidrokanabinola v teh sortah ne presega 0,20 %;
- določitev vsebnosti delta-9-tetrahidrokanabinola in vzorčenje za to določitev se opravi v skladu z metodo [Unije], določeno v prilogi.

[...]“.

Okrožnica z dne 23. julija 2018

- 27 V circulaire du ministère de la Justice, du 23 juillet 2018, ayant pour objet le régime juridique applicable aux établissements proposant à la vente au public des produits issus du cannabis (coffee shops) (2018/F/0069/FD2) (okrožnica ministrstva za pravosodje z dne 23. julija 2018 o pravni ureditvi, ki se uporablja za subjekte, ki javnosti prodajajo izdelke iz kanabisa (coffee shops), v nadaljevanju: okrožnica z dne 23. julija 2018), se odlok z dne 22. avgusta 1990 razlaga tako:

„Gojenje, uvoz, izvoz in uporaba konoplje so dovoljeni le, če:

- je rastlina ena od sort *Cannabis sativa L.*, določenih z odlokom [z dne 22. avgusta 1990],
- se uporabljajo le vlakna in semena rastline,
- rastlina vsebuje manj kot 0,20 % delta-9-tetrahidrokanabinola.

V nasprotju s stališčem, ki mu subjekti, ki ponujajo naprodaj proizvode na podlagi kanabidiola, včasih nasprotujejo, se dovoljena vsebnost delta-9-tetrahidrokanabinola 0,20 % uporablja za rastlino kanabis in ne za končni proizvod, ki iz nje izvira.

[...]

Pojasniti je treba, da se kanabidiol nahaja predvsem v listih in cvetovih rastline, ne pa v vlaknih in semenih. Zato se glede na stanje veljavne zakonodaje ne zdi mogoče, da bi lahko kakršna koli ekstrakcija kanabidiola izpolnjevala pogoje iz zakonika o javnem zdravju.

[...]“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 28 Osebi B S in C A sta nekdanja direktorja družbe Catlab SAS, ki je bila leta 2014 ustanovljena za trženje izdelka Kanavape, kompletov alpha-cat za analizo kakovosti kanabidiola (v nadaljevanju: CBD) in konopljinega olja. Kanavape je elektronska cigareta, katere tekočina vsebuje CBD in ki naj bi se distribuirala po spletu in mreži prodajalcev elektronskih cigaret. CBD se večinoma pridobiva iz rastline „*Cannabis sativa*“ ali „konoplje“, saj ta sorta naravno vsebuje visoko stopnjo te snovi, ob tem pa vsebuje nizko stopnjo tetrahidrokanabinola (v nadaljevanju: THC).
- 29 CBD, ki se uporablja v izdelku Kanavape, je bil proizveden v Češki republiki z uporabo celotne rastline *Cannabis sativa*, ki je bila pridelana v isti državi. Družba Catlab ga je uvozila v Francijo in ga uporabila v polnilih za elektronske cigarete.
- 30 Po oglaševalski kampanji ob začetku trženja izdelka Kanavape, ki jo je leta 2014 izvedla družba Catlab, je bila uvedena preiskava in zadeva je bila predložena Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (nacionalna agencija za varnost zdravil in zdravstvenih proizvodov, ANSM).
- 31 Laboratorij ANSM je analiziral polnila za izdelek Kanavape, ki so bila na trgu, in ugotovil, da so bila odstopanja pri vsebnosti CBD v teh polnilih sicer znatna, vendar je bila vsebnost THC v analiziranih izdelkih še vedno pod zakonsko dovoljenim pragom. ANSM je julija 2016 po sestanku svojega odbora za prepovedane droge in psihotropne snovi sporočila, da izdelka Kanavape ne šteje za „zdravilo“.
- 32 Tribunal correctionnel de Marseille (kazensko sodišče v Marseillu, Francija) je s sodbo z dne 8. januarja 2018 med drugim ugotovilo, da sta osebi B S in C A odgovorni za več kaznivih dejanj, med njimi takih, ki se nanašajo na kršitve zakonodaje o strupenih snoveh. Tožečima strankama v postopku v glavni stvari je bila izrečena pogojna kazen zaporu 18 oziroma 15 mesecev ter vsaki po 10.000 EUR denarne kazni. V civilni tožbi sta bili obsojeni na solidarno plačilo 5000 EUR za povračilo škode, ki jo je utrpela Conseil national de l'ordre des pharmaciens (nacionalna lekarniška zbornica, CNOP), in 600 EUR na podlagi zakonika o kazenskem postopku.
- 33 Tožeči stranki v postopku v glavni stvari sta zoper to sodbo 11. oziroma 12. januarja 2018 vložili pritožbo pri cour d'appel d'Aix-en-Provence (pritožbeno sodišče v Aix-en-Provence, Francija). Pred predložitvenim sodiščem trdita zlasti, da je prepoved trženja CBD, ki je pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa*, v nasprotju s pravom Unije.
- 34 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da ni ugotovljeno, da bi imel CBD „priznane psihoaktivne učinke“. Navaja namreč, da je Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) v poročilu iz leta 2017 priporočila, naj se CBD izbriše s seznama prepovedanih poživil, da CBD kot tak ni naveden v Enotni konvenciji, da je ANSM 25. junija 2015 ugotovila, da ni zadostnih podatkov, da bi se CBD opredelilo kot „škodljiv“, in nazadnje, da je izvedenec, postavljen v okviru kazenske preiskave, na podlagi katere je bil proti tožečima strankama v postopku v glavni stvari uveden kazenski postopek, ugotovil, da je njegov „učinek na centralni živčni sistem majhen ali neobstoječ“. Poleg tega CBD ni izrecno naveden ne v besedilih, ki se nanašajo na industrijsko konopljo, ne v tistih, ki se nanašajo na kanabis, ki je prepovedana droga.
- 35 Ker pa je CBD, ki je v izdelku Kanavape, pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa*, ga je treba vseeno šteti za proizvod, pridobljen iz delov te rastline, ki niso semena ali vlakna, katerega trženje v skladu s členom 1 odloka z dne 22. avgusta 1990, kot je podrobneje pojasnjen z okrožnico z dne 23. julija 2018, ni dovoljeno.
- 36 V tem okviru se predložitveno sodišče sprašuje o skladnosti te določbe s pravom Unije, saj meni, da je „konoplja (*Cannabis sativa*), surova ali predelana, toda nepredena; konopljeno predivo in odpadki (vključno z odpadki preje in razvlaknjenimi tekstilnimi surovinami)“ navedena v poglavju 57

nomenklature HS, na katero se sklicuje Priloga I k Pogodbama, in bi jo bilo zato treba šteti za kmetijski proizvod v smislu člena 38 PDEU, s katerim se vzpostavlja notranji trg, ki temelji na prostem pretoku blaga.

- 37 Ker je stopnja THC v konoplji, ki se zakonito trži v drugih državah članicah, nižja od 0,2 %, kot je to v postopku v glavni stvari, se predložitvenemu sodišču zdi, da CBD ne more biti opredeljen kot „prepovedana droga“. V skladu s sodbama z dne 26. oktobra 1982, Wolf (221/81, EU:C:1982:363), in z dne 28. marca 1995, Evans Medical in Macfarlan Smith (C-324/93, EU:C:1995:84), je namreč mogoče tako opredeliti le proizvod, katerega škodljivost je dokazana ali splošno priznana in katerega uvoz in trženje sta prepovedana v vseh državah članicah.
- 38 Poleg tega predložitveno sodišče meni, da se uredbi št. 1307/2013 in št. 1308/2013 uporabljata za konopljo.
- 39 Poleg tega, čeprav člen 189 Uredbe št. 1308/2013 dovoljuje uvoz surove konoplje pod nekaterimi pogoji in določa omejitve za nekatera semena, se ta člen 189 „uporablja brez poseganja v bolj omejevalna pravila, ki jih sprejmejo države članice skladno s [Pogodbo DEU] in obveznostmi iz [Sporazuma o kmetijstvu iz Priloge 1 A k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije]“.
- 40 V zvezi s tem predložitveno sodišče meni, da kumulativni pogoji, ki jih je Sodišče določilo za to, da se za „bolj omejevalen“ nacionalni ukrep v smislu navedenega člena 189 lahko šteje, da je skladen s Pogodbo DEU, niso izpolnjeni.
- 41 Zdi se mu namreč, da je cilj varovanja javnega zdravja že upoštevan v Uredbi št. 1308/2013, ker je področje uporabe te uredbe omejeno le na sorte, pri katerih obstajajo določena zagotovila glede vsebnosti opojnih snovi, in ker določa, prvič, omejitev v zvezi s semeni in, drugič, stopnjo 0,2 % za vsebnost THC v konoplji.
- 42 Poleg tega se mu zdi, da se na načelo sorazmernosti ni mogoče sklicevati, saj se Francoska republika v okrožnici z dne 23. julija 2018, da bi upravičila prepoved CBD naravnega izvora, sklicuje na prepoved, ki je ni mogoče razširiti na trženje sintetičnega CBD z enakimi značilnostmi in učinki.
- 43 V teh okoliščinah je cour d'appel d'Aix-en-Provence (pritožbeno sodišče v Aix-en-Provence) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba uredbi [št. 1307/2013 in 1308/2013] ter načelo prostega pretoka blaga razlagati tako, da določbe o odstopanju iz odloka z dne 22. avgusta 1990 s tem, da gojenje konoplje, njeno industrijsko rabo in njeno trženje omejujejo zgolj na vlakna in semena, pomenijo omejitev, ki ni v skladu s pravom [Unije]?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 44 Čeprav se besedilo vprašanja predložitvenega sodišča nanaša na omejitev „gojenja konoplje, njene industrijske rabe in njenega trženja zgolj na vlakna in semena“, je iz njegovih pojasnil razvidno, da je za postopek v glavni stvari upošteveno le vprašanje, ali je s pravom Unije skladna nacionalna ureditev, ki prepoveduje trženje CBD, če je ta pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa* in ne le iz njenih vlaken in semen.
- 45 Zato je treba šteti, da predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba uredbi št. 1307/2013 in 1308/2013 ter člena 34 in 36 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi v delu, v katerem prepoveduje trženje CBD, če je ta pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa* in ne le iz njenih vlaken in semen.

Razlaga uredb št. 1307/2013 in št. 1308/2013

- 46 Področje uporabe Uredbe št. 1308/2013 je v členu 1(1) te uredbe opredeljeno tako, da se nanaša na vzpostavitev skupne ureditve trgov za kmetijske proizvode, kar pomeni za vse proizvode iz Priloge I k Pogodbama, z izjemo ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva, kot so opredeljeni v zakonodajnih aktih Unije na področju skupne ureditve trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva.
- 47 Določbe Uredbe št. 1307/2013, v katerih so omenjeni kmetijski proizvodi, se v skladu s členom 4(1)(d) te uredbe nanašajo na proizvode iz Priloge I k Pogodbama, z izjemo ribiških proizvodov, ter na bombaž.
- 48 V zvezi s tem je treba pojasniti, da je v Prilogi I k Pogodbama, na katero napotujeta ti določbi, med drugim omenjena tarifna številka 5701 nomenklature HS, ki je postala 53.02 nomenklature HS. Pod to tarifno številko spada „konoplja (*Cannabis sativa*), surova ali predelana, toda nepredena; konopljeno predivo in odpadki (vključno z odpadki preje in razvlaknjenimi tekstilnimi surovinami)“.
- 49 V pojasnjevalnih opombah k HS, ki pomembno prispevajo k razlagi obsega različnih tarifnih števil, čeprav pravno niso zavezujoče (sodba z dne 13. septembra 2018, Vision Research Europe, C-372/17, EU:C:2018:708, točka 23), je navedeno, da tarifna številka 5302 zajema „surovo konopljo, kakršno se dobi z izpuljenjem, odzrnjeno ali neodzrnjeno“, „namočeno konopljo, katere vlakna, ki so delno ločena od olesenelega dela stebela, se ga še držijo“, „strto konopljo, se pravi ločeno predivo iz snopov vlaken (tekstilna vlakna), ki včasih presega 2 m dolžine“, „predivo konoplje, česano ali drugače obdelano za predenje (vendar ne predeno), običajno v obliki svaljkov ali svitkov“ in „predivo in vlaknene odpadke konoplje“.
- 50 Oseba C A je trdila, česar druge zainteresirane stranke v postopku pred Sodiščem niso prerekale, da je CBD iz postopka v glavni stvari pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa* s postopkom ekstrakcije z ogljikovim dioksidom (CO₂).
- 51 Tako ta proizvod, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 35 sklepnih predlogov, ni niti surova konoplja, ker ne nastane z izpuljenjem, niti namočena ali strta konoplja, prav tako pa ni predivo, ker postopek ekstrakcije ne vključuje ločitve vlaken od preostale rastline.
- 52 V nasprotju s tem, kar trdita tožeči stranki v postopku v glavni stvari, je torej treba ugotoviti, da za CBD, ki je pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa*, ni mogoče šteti, da spada pod tarifno številko 57.01 nomenklature HS, ki je postala tarifna številka 53.02 nomenklature HS, iz Priloge I k Pogodbama.
- 53 Ob tem je treba ugotoviti, da poglavje 29 nomenklature HS zajema organske kemijske proizvode in da tarifna številka 2932 nomenklature HS vsebuje heterociklične spojine samo s heteroatomom ali heteroatomom kisika, med katere spada med drugim THC, ki je kanabinoid, tako kot CBD.
- 54 Iz pojasnjevalnih opomb k HS izhaja, da v poglavje 29 nomenklature HS spadajo izolirane kemično opredeljene organske spojine, ki so sestavljene iz ene vrste molekul, katere sestava je opredeljena z nespremenljivim razmerjem med njenimi sestavnimi elementi in jo je mogoče predstaviti z enim strukturnim diagramom, in ki lahko vsebujejo nečistoče.
- 55 Ker je proizvod iz postopka v glavni stvari predstavljen tako, da CBD razen nečistoč ne vsebuje nobene druge spojine, se uvršča pod tarifno številko 2932 nomenklature HS.
- 56 Iz zgoraj navedenega izhaja, da na seznamu kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbama ni navedena tarifna številka 2932 nomenklature HS, zato CBD, ki je prisoten v celotni rastlini *Cannabis sativa*, ni mogoče šteti za kmetijski proizvod in ga zato ni mogoče šteti za proizvod, na katerega se nanašata uredbi št. 1307/2013 in št. 1308/2013.

- 57 Kot je namreč generalni pravobranilec navedel v točki 36 sklepnih predlogov, le proizvodi, naštetih v členu 4(1)(d) Uredbe št. 1307/2013 in v členu 1(1) Uredbe št. 1308/2013, spadajo na področje uporabe teh uredb.
- 58 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je treba uredbi št. 1307/2013 in št. 1308/2013 razlagati tako, da se ne uporabljata za CBD.

Razlaga členov 34 in 36 PDEU

- 59 Najprej je treba spomniti, da je škodljivost prepovedanih drog, vključno s tistimi na osnovi konoplje, kot je kanabis, splošno priznana, trgovanje z njimi pa v vseh državah članicah prepovedano, razen strogo nadzorovanega trgovanja za uporabo v medicinske in znanstvene namene (sodba z dne 16. decembra 2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, točka 36).
- 60 Ta pravni položaj je skladen z različnimi mednarodnimi instrumenti, pri katerih so države članice sodelovale ali h katerim so pristopile, kot sta Enotna konvencija in Konvencija o psihotropnih snoveh. Ukrepi, ki jih določata, so bili nato okrepljeni in dopolnjeni s Konvencijo Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi, sklenjeno na Dunaju 20. decembra 1988 (*Recueil des traités des Nations unies*, zv. 1582, št. 1–27627), katere pogodbenice so vse države članice in Unija. Ta pravni položaj je upravičen tudi z vidika prava Unije, zlasti z vidika Okvirnega sklepa 2004/757 in člena 71(1) Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma (glej v tem smislu sodbo z dne 16. decembra 2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, točke od 37 do 40).
- 61 Iz tega izhaja, da za prepovedane droge, ki niso v obtoku, ki ga zaradi njihove uporabe v medicinske in znanstvene namene pristojni organi strogo nadzorujejo, že zaradi njihove narave velja prepoved uvoza in prodaje na ozemlju vseh držav članic (sodba z dne 16. decembra 2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, točka 41).
- 62 Ker je vključitev prepovedanih drog, ki niso del strogo nadzorovanega obtoka, v gospodarski in trgovinski obtok Unije prepovedana, se osebe, ki tržijo te proizvode, v zvezi z dejavnostjo trženja kanabisa ne morejo sklicevati na načela prostega pretoka ali na načelo prepovedi diskriminacije (sodba z dne 16. decembra 2010, Josemans, C-137/09, EU:C:2010:774, točka 42).
- 63 Zato je treba ugotoviti, ali CBD iz postopka v glavni stvari pomeni prepovedano drogo v smislu sodne prakse, navedene v točkah od 59 do 62 te sodbe.
- 64 V zvezi s tem je treba najprej ugotoviti, da se na to snov ne nanašata niti Konvencija o psihotropnih snoveh niti Skupni ukrep 97/396, na katera napotuje člen 1, točka 1(b), Okvirnega sklepa 2004/757.
- 65 Ugotoviti je torej treba, ali se na CBD iz postopka v glavni stvari nanaša Enotna konvencija, na katero napotuje člen 1, točka 1(a), Okvirnega sklepa 2004/757, nanjo pa se nanaša tudi člen 71(1) Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma.
- 66 V zvezi z razlago mednarodne pogodbe, kakršna je Enotna konvencija, je treba spomniti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso mednarodne pogodbe razlagati glede na njihovo besedilo in cilje. Člena 31 Dunajske konvencije z dne 23. maja 1969 o pravu mednarodnih pogodb (*Recueil des traités des Nations unies*, zv. 1155, str. 331) in Dunajske konvencije z dne 21. marca 1986 o pravu pogodb med državami in mednarodnimi organizacijami ali med mednarodnimi organizacijami (*Documents officiels de la Conférence des Nations unies sur le droit des traités entre États et organisations internationales ou entre organisations internationales*, zv II, str. 91), ki v zvezi s tem izražata splošno mednarodno običajno pravo, v zvezi s tem določata, da je treba pogodbo razlagati v dobri veri, v skladu z običajnim pomenom njenega besedila v kontekstu ter glede na njen predmet in cilj (glej v tem smislu sodbo z dne 10. januarja 2006, IATA in ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, točka 40).

- 67 Iz preambule Enotne konvencije je razvidno, da pogodbenice s to konvencijo izražajo zlasti svojo skrb za fizično in moralno zdravje človeštva in zavedanje o potrebnosti preprečevanja in boja zoper odvisnost od drog.
- 68 V smislu člena 1(1)(j) Enotne konvencije izraz „prepovedana droga“ pomeni vse snovi iz tabel I in II te konvencije, ne glede na to, ali so naravne ali sintetične. V Tabeli I te konvencije so med drugim naštet kanabis, smola kanabisa ter ekstrakti in tinkture kanabisa.
- 69 Poleg tega sta izraza „kanabis“ in „rastlina kanabis“ v členu 1(1)(b) in (c) Enotne konvencije opredeljena kot „cvetonosni ali plodonosni vršički rastline kanabis (razen semen in listov, ki nimajo vršičkov), iz katerih ni bila odstranjena smola, ne glede na njihovo uporabo“, oziroma kot „vse rastline rodu *Cannabis*“.
- 70 V obravnavanem primeru je iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, razvidno, da je CBD iz postopka v glavni stvari pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa*, in ne samo iz semen in listov te rastline, brez njenih cvetonosnih ali plodonosnih vršičkov.
- 71 V teh okoliščinah bi jezikovna razlaga določb Enotne konvencije sicer lahko vodila do sklepa, da je CBD, če je pridobljen iz rastline rodu *Cannabis* in je pri tem uporabljena celotna rastlina, vključno z njenimi cvetonosnimi ali plodonosnimi vršički, ekstrakt kanabisa v smislu Tabele I te konvencije in zato prepovedana droga v smislu člena 1(1)(j) te konvencije.
- 72 Vendar je treba ugotoviti, da iz dokumentov spisa, ki je predložen Sodišču in ki so povzeti v točki 34 te sodbe, izhaja, da CBD iz postopka v glavni stvari na podlagi razpoložljivih znanstvenih podatkov nima psihotropnih učinkov in škodljivega vpliva na zdravje ljudi. Poleg tega iz istih dokumentov spisa izhaja, da pri sorti kanabisa, iz katere je bila ta snov pridobljena in ki je bila v Češki republiki zakonito pridelana, vsebnost THC ne presega 0,2 %.
- 73 Kot pa je razvidno iz točke 67 te sodbe, Enotna konvencija temelji zlasti na cilju varovanja fizičnega in moralnega zdravja človeštva. Zato je treba ta cilj upoštevati pri razlagi določb te konvencije.
- 74 Tak pristop je še toliko bolj potreben, ker iz razumevanja komentarjev k Enotni konvenciji, ki jih je Organizacija Združenih narodov objavila v zvezi z opredelitvijo „kanabisa“ za namene te konvencije, izhaja, da je ob upoštevanju cilja in splošnega namena te konvencije ta opredelitev neločljivo povezana s trenutnimi znanstvenimi spoznanji o škodljivosti izdelkov iz kanabisa na zdravje ljudi. Za ponazoritev je tako mogoče navesti, da je iz teh komentarjev posebej razvidno, da je bila izključitev cvetonosnih ali plodonosnih vršičkov, iz katerih je bila odstranjena smola, iz opredelitve kanabisa v členu 1(1)(b) utemeljena z okoliščino, da ti vršički vsebujejo le zanemarljivo količino psihoaktivne snovi.
- 75 Glede na te elemente, ki jih mora preveriti predložitveno sodišče, je treba šteti, da bi bilo, ker CBD v skladu s trenutnimi znanstvenimi spoznanji, povzetimi v točki 34 te sodbe, ne vsebuje psihoaktivnih snovi, v nasprotju s ciljem in splošnim namenom Enotne konvencije, če bi se CBD kot ekstrakt kanabisa vključilo v opredelitev „prepovedanih drog“ v smislu te konvencije.
- 76 Iz tega sledi, da CBD iz postopka v glavni stvari ni prepovedana droga v smislu Enotne konvencije.
- 77 Poleg tega je treba še dodati, da se je, kot je poudarila tudi Komisija, CBD iz postopka v glavni stvari zakonito proizvajal in tržil v Češki republiki.
- 78 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba ugotoviti, da se člena 34 in 36 PDEU uporabljata za CBD iz postopka v glavni stvari.

- 79 V zvezi s tem je treba spomniti, da je prosti pretok blaga med državami članicami temeljno načelo Pogodbe DEU, ki je izraženo v prepovedi količinskih omejitev pri uvozu in vseh ukrepov z enakim učinkom med državami članicami, določeni v členu 34 PDEU (sodba z dne 18. junija 2019, Avstrija/Nemčija, C-591/17, EU:C:2019:504, točka 119).
- 80 V skladu z ustaljeno sodno prakso se prepoved ukrepov z enakim učinkom kot količinske omejitve uvoza iz člena 34 PDEU nanaša na vse ukrepe držav članic, ki bi lahko neposredno ali posredno, dejansko ali potencialno ovirali trgovino znotraj Unije (sodba z dne 18. junija 2019, Avstrija/Nemčija, C-591/17, EU:C:2019:504, točka 120).
- 81 Poleg tega ukrep, čeprav ni njegov namen ali učinek manj ugodno obravnavanje proizvodov iz drugih držav članic, prav tako spada v pojem „ukrepi z enakim učinkom kot količinske omejitve“ v smislu člena 34 PDEU, če ovira dostop držav članic do trga za proizvode s poreklom iz drugih držav članic (sodba z dne 18. junija 2019, Avstrija/Nemčija, C-591/17, EU:C:2019:504, točka 121).
- 82 V obravnavanem primeru ni sporno, da je prepoved trženja CBD, ki je zakonito proizveden v drugi državi članici, kadar je ta pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa* in ne le iz njenih vlaken in semen, ukrep z enakim učinkom kot količinske omejitve v smislu člena 34 PDEU.
- 83 Vendar iz ustaljene sodne prakse izhaja, da se tak ukrep lahko upraviči z enim od razlogov v splošnem interesu, naštetih v členu 36 PDEU, ali z nujnimi zahtevami. V obeh primerih mora nacionalna določba zagotavljati uresničitev cilja, ki se mu sledi, in ne sme presegati tega, kar je nujno potrebno, da se ga doseže (sodba z dne 18. junija 2019, Avstrija/Nemčija, C-591/17, EU:C:2019:504, točka 122).
- 84 Poleg tega se lahko omejevalni ukrep šteje za primeren za uresničevanje zastavljenega cilja le, če je z njim resnično zagotovljeno dosledno in sistematično uresničevanje tega cilja (sodba z dne 23. decembra 2015, Scotch Whisky Association in drugi, C-333/14, EU:C:2015:845, točka 37).
- 85 Ker Francoska republika trdi, da je njena ureditev, ki prepoveduje trženje proizvodov iz delov rastline kanabis, ki niso njena vlakna in semena, namenjena varovanju javnega zdravja v smislu člena 36 PDEU, je treba spomniti, da sta zdravje in življenje ljudi najpomembnejša med dobrinami in interesi, varovanimi s Pogodbo DEU, ter da države članice določijo raven, na kateri želijo zagotoviti varovanje javnega zdravja, in kako naj se ta raven doseže. Ker se lahko ta raven med državami članicami razlikuje, je treba tem priznati polje proste presoje (sodba z dne 19. oktobra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, EU:C:2016:776, točka 30).
- 86 Taka diskrecijska pravica v zvezi z varovanjem javnega zdravja je še posebej pomembna, če se dokaže, da v okviru dosedanjih znanstvenih raziskav obstajajo nevarnosti glede nekaterih snovi, ki jih uporabljajo potrošniki (glej v tem smislu sodbo z dne 28. januarja 2010, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, točka 86).
- 87 Ker člen 36 PDEU določa izjemo od pravila prostega pretoka blaga v Uniji, ki jo je treba razlagati ozko, so nacionalni organi ob upoštevanju dognanj mednarodnih znanstvenih raziskav zavezani za vsak posamezen primer dokazati, da je njihova ureditev nujna za učinkovito varovanje interesov iz navedene določbe in zlasti da trženje zadevnih izdelkov pomeni dejansko nevarnost za javno zdravje, glede katere je treba podati poglobljeno oceno (sodba z dne 28. januarja 2010, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, točki 87 in 88).
- 88 Odločba o prepovedi trženja, ki poleg tega na najbolj restriktiven način ovira trgovino z izdelki, ki so zakonito proizvedeni in se tržijo v drugih državah članicah, se lahko sprejme le, če se zatrjevana dejanska nevarnost za javno zdravje zadostno dokaže na podlagi najnovejših znanstvenih podatkov, ki so na razpolago ob sprejetju take odločbe. V takem kontekstu je namen ocene nevarnosti, ki jo mora

podati država članica, ovrednotenje stopnje verjetnosti pojava škodljivih učinkov za zdravje ljudi in resnosti mogočih učinkov zaradi uporabe prepovedanih izdelkov (sodba z dne 28. januarja 2010, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, točka 89).

- 89 Vendar morajo države članice, ko izvršujejo diskrecijsko pravico v zvezi z varovanjem javnega zdravja, spoštovati načelo sorazmernosti. Sredstva, ki jih izberejo, morajo biti zato omejena na to, kar je dejansko potrebno za zagotovitev varovanja javnega zdravja, in morajo biti sorazmerna glede na zastavljeni cilj, ki ga ne bi bilo mogoče doseči z ukrepi, ki manj omejujejo trgovino v Skupnosti (sodba z dne 28. januarja 2010, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, točka 90).
- 90 Ocena teh elementov, ki jo morajo podati države članice, bi lahko pokazala, da je v zvezi s tem stopnja negotovosti v znanosti in praksi visoka. Taka negotovost, ki je neločljivo povezana s pojmom previdnosti, vpliva na obseg diskrecijske pravice države članice in se zato izraža v podrobnih pravilih uporabe načela sorazmernosti. V takih okoliščinah je treba dopustiti, da država članica lahko na podlagi previdnostnega načela sprejme varstvene ukrepe, ne da bi ji bilo treba čakati, da se resničnost in resnost tveganja v celoti dokažeta. Vendar ocena tveganja ne more temeljiti na povsem hipotetičnih preudarkih (sodba z dne 28. januarja 2010, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, točka 91).
- 91 Za pravilno uporabo previdnostnega načela je treba, prvič, opredeliti morebitne negativne posledice za zdravje zaradi predlagane uporabe izdelka, katerega trženje je prepovedano, in, drugič, podati splošno oceno nevarnosti za zdravje, ki temelji na najzanesljivejših razpoložljivih znanstvenih podatkih in najnovejših izsledkih mednarodnih raziskav (sodba z dne 28. januarja 2010, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, točka 92).
- 92 Kadar se izkaže, da zaradi nezadostnih, neprepričljivih ali nenatančnih rezultatov opravljenih študij ni mogoče z gotovostjo ugotoviti obstoja nevarnosti ali njenega obsega, pri čemer pa verjetnost dejanske škode za javno zdravje, če bi se nevarnost izkazala za utemeljeno, obstaja, načelo previdnosti upravičuje sprejetje restriktivnih ukrepov, če niso diskriminatorni in če so objektivni (sodba z dne 28. januarja 2010, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, točka 93).
- 93 Predložitveno sodišče mora ob upoštevanju sodne prakse, navedene v točkah od 83 do 92 te sodbe, presoditi, ali je prepoved trženja CBD, ki je zakonito proizveden v drugi državi članici in je pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa*, ne le iz njenih vlaken in semen, primerna za zagotovitev uresničitve cilja varovanja javnega zdravja in ne presega tega, kar je nujno za dosego tega cilja. Vendar mu mora Sodišče zagotoviti vsa potrebna navodila, da ga usmerja pri tej presoji.
- 94 Glede presoje vprašanja, ali je ta prepoved primerna za zagotovitev uresničitve cilja varovanja javnega zdravja, je treba ugotoviti, da se je med razpravo na obravnavi izkazalo, da navedena prepoved ne vpliva na trženje sintetičnega CBD, ki ima enake lastnosti kot CBD, pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa*, in ki bi ga bilo mogoče uporabiti kot nadomestek za zadnjega. Predložitveno sodišče mora preveriti to okoliščino, ki bi, če bi bila dokazana, kazala na to, da ureditev iz postopka v glavni stvari ni primerna za dosledno in sistematično uresničevanje tega cilja.
- 95 Glede nujnosti prepovedi trženja CBD, če je ta pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa* in ne le iz njenih vlaken in semen, je treba navesti, da Francoski republiki ni treba dokazati, da je nevarna lastnost takega izdelka enaka nevarnim lastnostim prepovedanih drog, kot so snovi iz tabel I in II Enotne konvencije. Vendar mora predložitveno sodišče opraviti presojo znanstvenih podatkov, ki jih ima na voljo in so mu bili predloženi, da bi se ob upoštevanju sodne prakse, navedene v točkah od 88 do 92 te sodbe, in ugotovitev, navedenih v točki 72 te sodbe, prepričalo, da zatrjevano dejansko tveganje za javno zdravje ne temelji na povsem hipotetičnih preudarkih.
- 96 Glede na vse zgoraj navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člena 34 in 36 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki prepoveduje trženje CBD, ki je zakonito proizveden v drugi državi članici, če je pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa* in ne le iz njenih

vlaknen in semen, razen če je ta ureditev primerna za zagotovitev uresničitve cilja varovanja javnega zdravja in ne presega tega, kar je potrebno za dosego tega cilja. Uredbi št. 1307/2013 in št. 1308/2013 je treba razlagati tako, da se za tako ureditev ne uporabljata.

Stroški

- 97 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člena 34 in 36 PDEU je treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki prepoveduje trženje kanabidiola CBD, ki je zakonito proizveden v drugi državi članici, če je pridobljen iz celotne rastline *Cannabis sativa* in ne le iz njenih vlaken in semen, razen če je ta ureditev primerna za zagotovitev uresničitve cilja varovanja javnega zdravja in ne presega tega, kar je potrebno za dosego tega cilja. Uredbo (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o pravilih za neposredna plačila kmetom na podlagi shem podpore v okviru skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 637/2008 in Uredbe Sveta (ES) št. 73/2009 in Uredbo (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 je treba razlagati tako, da se za tako ureditev ne uporabljata.

Podpisi